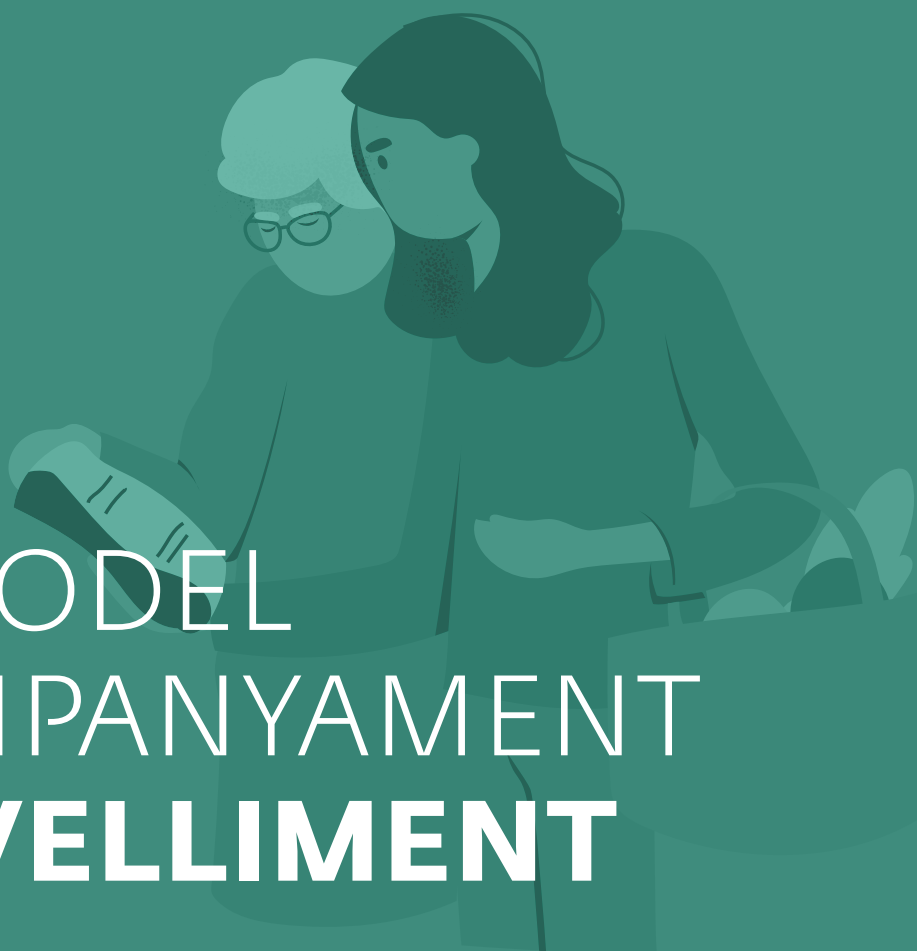

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

NOU MODEL D'ACOMPANYAMENT A L'ENVELLIMENT

LA PROPOSTA CONSENSUADA DE LES ENTITATS SOCIALS PER
GARANTIR UN MODEL D'ACOMPANYAMENT INTEGRAL A TOTES
LES PERSONES AL LLARG DE L'ENVELLIMENT

DESEMBRE 2023

EL FENOMEN DE L'ENVELLIMENT¹

Com recull la proposició de llei de la gent gran de Catalunya: "L'augment de l'esperança de vida i el canvi demogràfic, al qual Catalunya s'ha enfrontat en els darrers anys, ha portat a un envelliment de la població. En aquests moments, **a Catalunya viuen 1.492.335 persones grans, de 65 anys o més anys**, la qual cosa suposa un **19,23% de la seva població total**. Aquest percentatge representa gairebé un 20% de la població catalana i **s'estima que en els anys vinents arribarà a més del 25%** (...). L'envelliment de la població i els importants canvis demogràfics esdevenen tot un repte de la nostra societat (...)."

EL PAPER DE LES ENTITATS SOCIALS

Les entitats socials **som expertes i agents clau** per garantir el **benestar** de les persones en l'envelliment i el compliment dels seus drets.

No tenim ànim de lucre i treballem per garantir els drets de les persones que acompanyem, **hem de ser escoltades!**

VALOR AFEGIT DEL MODEL

Aquest model és fruit del treball en xarxa i del consens de les entitats de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya vinculades a l'àmbit de l'envelliment, des d'un enfocament interseccional.²

La finalitat d'aquest document és disposar d'un argumentari compartit sobre el **model d'acompanyament a l'envelliment integral i integrador des de la visió conjunta de les diferents federacions i entitats** relacionades amb aquest àmbit de la vida per garantir una millor defensa dels drets de les persones al llarg de l'envelliment i dotar d'un discurs comú.

1 Ens referim a envelliment incloent l'envelliment prematur a causa de factors vinculats amb problemes de salut i discapacitat

2 Veure entitats membres de la Taula al final del document.

DEFINICIÓ D'ENVELLIMENT

És el procés de **modificacions i canvis** que experimentem **totes les persones a causa del pas del temps** i que té conseqüències en totes les esferes de la vida, sobretot en l'àmbit **físic, emocional i social**.

Factors relacionats amb **problemes de salut** i amb la **discapacitat** poden accentuar-lo o avançar la seva aparició.

El model que proposem s'adreça a **totes les persones al llarg de l'envelliment, amb independència de la seva edat**, i inclou les persones en **envelliment prematur** degut a problemes de salut o discapacitat.

PRIORITATS PER A L'ACOMPANYAMENT DE LES PERSONES EN L'ENVELLIMENT

Des de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, considerem que els elements clau per a l'acompanyament de les persones en l'envelliment són:

1. Garantir el **respecte i compliment dels seus drets**, com estan reconeguts a la normativa, amb especial èmfasi en el **bon tracte** com a base per al respecte de la resta dels drets i en combatre l'edatisme.
2. **Promoure l'autonomia personal** i l'atenció a les persones en situació de dependència, amb especial atenció a les **necessitats de les persones grans amb discapacitat física, intel·lectual, sensorial i/o amb grans necessitats de suport**, tenint en compte que envelleixen prematurament perquè és als 45 anys quan s'inicia un procés de deteriorament cognitiu i funcional i pateixen una situació de més vulnerabilitat, fruit del major risc de pobresa i exclusió social associats a la discapacitat i a les seves conseqüències.
3. Promoure el **benestar personal i social i la qualitat de vida** entre les persones grans, amb criteris d'**equitat**.
4. Empoderar les persones grans com a **agent actiu en la presa de decisions** de les qüestions relacionades amb el seu **projecte de vida** i que els afecten com a grup social.
5. Promoure la **normalització i acceptació del cicle de la vida i la mort** i garantir una mort digna.
6. **Prevenir i combatre la solitud no desitjada**, fomentar i facilitar la socialització de les persones grans i promoure la solidaritat intergeneracional.

DEMANDES A L'ADMINISTRACIÓ PER A L'ACOMPANYAMENT DE LES PERSONES EN L'ENVELLIMENT

- ➔ Incorporar la **perspectiva d'envelliment de forma transversal** en totes les polítiques públiques.
- ➔ Considerar les **entitats socials com a interlocutor qualificat** en les polítiques d'envelliment, en la seva qualitat d'expertes en l'acompanyament de les persones, amb enfocament de drets i sense ànim de lucre.

- › **Participació:** garantir el dret a la participació de les persones grans en la vida política, econòmica, cultural i social; promoure l'envelliment actiu i aprofitar tot el que poden aportar a la societat, així com l'assumpció de les seves responsabilitats.
- › **No discriminació interseccional:** adoptar mesures per evitar la discriminació de les persones en l'envelliment, incorporant la perspectiva interseccional (col·lectiu LGTBIQ+ i perspectiva de gènere, migració, situació socioeconòmica, discapacitat, edat, salut, etc.).
- › **Atenció centrada en la persona:** cal incorporar les persones i les seves persones cuidadores en la conceptualització i el disseny de les polítiques i serveis dirigits a aquestes. El seu paper ha de ser central i no únicament consultiu. Cal partir de les seves preferències i apostar per la personalització de les intervencions i de l'atenció, d'acord amb un procés de presa de decisions compartida.
- › **Integralitat:** cal oferir un model d'atenció amb una mirada àmplia des de la perspectiva vital i les necessitats de les persones, que van des de la prevenció i la rehabilitació fins a l'atenció de final de vida, garantir una mort digna (dret a decidir, voluntats anticipades, etc.) i cures pal·liatives. Cal apostar per l'atenció integrada social i sanitària, amb una atenció col·laborativa i compartida entre les professionals, i abordar de forma conjunta tots els àmbits de serveis assistencials i d'acompanyament a les persones grans: atenció primària, residencial, model de llarga estada, centres i hospitals de dia, atenció domiciliària, habitatges amb serveis, i altres equipaments, tot superant les divisions administratives (salut, benestar social, habitatge, cultura, treball, justícia, etc.).

- › **Especialització en perspectiva d'envelliment de totes les professionals** vinculades a qualsevol àmbit relacionat amb l'atenció a les persones, tant serveis socials com salut i la resta d'àrees, per garantir que les professionals incorporin una mirada empàtica vers les necessitats que sorgeixen a causa de l'envelliment i que la perspectiva d'envelliment és present de forma transversal en el conjunt de polítiques. També s'han d'incrementar el nombre de professionals que es destinen per atendre les persones en l'entorn comunitari i les ràtios dels serveis especialitats.
- › **Polítiques d'habitatge i model residencial a partir de les preferències i l'autonomia de la persona.** Cal preservar i promoure l'estada al propi domicili si així ho desitja, promoure la vida en comunitat i facilitar el trànsit cap a situacions de dependència (des d'habitatges amb serveis, atenció domiciliària, centres de dia i recursos residencials). Cal garantir que en tot cas la definició del model residencial es duu a terme a partir de la participació i presa de decisions de la pròpia persona i el seu entorn. Cal protegir el principi de proximitat territorial, establint la proximitat respecte del domicili habitual com a criteri de prioritat per a l'accés als serveis, per tal de garantir que la persona no quedi desvinculada del seu entorn habitual.
- › **Garantia de cobertura de les necessitats bàsiques** de les persones en l'envelliment, promovent polítiques de garantia d'ingressos i vetllant especialment per aquelles persones en situació de major vulnerabilitat o risc d'exclusió social. Cal incorporar també la perspectiva de la discapacitat i impulsar canvis normatius per continuar millorant les condicions i l'accés a la jubilació anticipada de les persones amb discapacitat i les persones d'especials dificultats.
- › Incorporació de l'**entorn de la persona** i de la **comunitat** en les polítiques adreçades a l'acompanyament a l'envelliment, incloent-hi no només a les persones sinó també els animals de companyia i les plantes que siguin importants per a aquestes.
- › **Reconeixement i acompanyament a les persones cuidadores** mitjançant polítiques socials amb perspectiva interseccional per abordar les desigualtats arran de les tasques de cura de les persones al llarg de l'envelliment (suport econòmic, formació, polítiques de cures a la persona cuidadora, com programes de respir i polítiques que descarreguin a la persona cuidadora sense deixar-la desprotegida, etc.).

- › **Incorporació de la innovació i la tecnologia accessibles** com a eines de suport en les polítiques adreçades a les persones en l'envelliment i promoció de la modernització i actualització dels recursos adreçats a aquestes per adaptar-los a la demanda i als perfils actuals i els seus estils de vida i d'oci. Així mateix, cal **vetllar per combatre la bretxa digital** i garantir un accés alternatiu i presencial als serveis oferts telemàticament.
- › Augment de la **inversió i dotació pressupostària** per a polítiques de **prevenició i protecció** de les persones en l'envelliment i de les **entitats** que treballen oferint-los acompanyament i serveis per garantir la seva sostenibilitat.
- › **Generació de coneixement** i promoció de la investigació sobre l'envelliment, l'envelliment prematur i les seves conseqüències, incorporant especialment la perspectiva de la discapacitat i desagregant la informació per tipus i percentatge de discapacitat, així com per grau de dependència.
- › **Espais amables, accessibilitat universal i atenció a les necessitats específiques del món urbà i del rural**, promovent polítiques orientades a construir entorns de vida més amigables, segons els criteris marcats per l'OMS.

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de Drets Socials